

המרכז

למצוינות

בהוראה

למידה פעילה: כלים להעלאת מעורבות

למידה פעילה היא גישת הוראה הדורשת מהלומד להיות פעיל בתהליך הלמידה, ולא רק לצרוך את התוכן באופן פאסיבי. היטרונות של שיטת למידה זו הם ביכולתה להגביר מוטיבציה ועניין בחומר הנלמד, לגרום להבנה יותר מעמיקה וגם ליצור זיכרון לטווח ארוך. ישנן אפשרויות רבות ללמידה פעילה – התערבות על-גבי סרטון וידאו, למידה מבוססת פרויקט, דיונים ועוד.

אחת המסגרות התיאורטיות המאפיינות סוגים שונים של למידה פעילה היא מודל ה-ICAP (Chi & Wylie 2014), לפיו ניתן לחלק למידה ל-4 קטגוריות היררכיות:

Passive

לדוגמה: האזנה לתוכן הנלמד ללא פעולה נוספת או צפייה פאסיבית בוידאו

Active Manipulating

לדוגמה: העתקת שלבי פתרון, חזרה, עצירת סרטון/הרצה אחורה

Constructive Generating

לדוגמה: שאילת שאלות, רפלקציה, בניית מפת מושגים, סיכום במילים שלך, השוואה

Interactive Dialoguing

לדוגמה: הצגת טיעונים במסגרת דיון, מענה על שאלות הבנה יחד עם שותף

בעמוד הבא תמצאו הצעות לכלים להוראה שיסייעו לכם. להפוך את הלמידה לאינטראקטיבית יותר. ולפני כן, 2 טיפים ליישום אפקטיבי של המתודות.

טיפ 1: ההצלחה נמצאת בפרטים הקטנים

תכננו את כל מהלך העברת הפעילות, כולל היבטים תפעוליים (היכן יופיעו הקבצים, איך יוגשו התשובות, כיצד ישבו התלמידים בכיתה, כיצד יעבירו אליכם שאלות) וחשבו על התנגדויות או תקלות פוטנציאליות.

טיפ 2: רציונל

בחרו במתודה או פעילות שאכן עונה לצרכי הקורס שלכם. שקפו לסטודנטים את הרציונל שמאחורי הפעילות, כיצד היא עשויה לתרום ללמידה שלהם או לפיתוח מיומנויות רלוונטיות. הבנת הרציונל תגביר את הסיכוי לעניין ומעורבות.

עריכת סקר (Polling)

בקשו מהסטודנטים לבחור בתשובה הטובה ביותר לדעתם לשאלה מסוימת, או בתוצאה הטובה ביותר לתרחיש מסוים. לצורך עריכת ההצבעה תוכלו להשתמש בכלי סקרים מובנים במערכות סינכרוניות כמו Zoom, או בכלים דיגיטליים כמו Kahoot, Mentimeter ועוד.

מתי? לשם וידוא הבנה של נושא חדש, חזרה ותרגול, התמודדות עם מיסקונספציות ובחינת עמדות.

דקת כתיבה (Minute paper)

לקראת סוף השיעור, בקשו מהסטודנטים לחשוב מהו הדבר החשוב ביותר שלמדו בשיעור, ומהו הדבר שהיה להם הכי פחות ברור. ההגשה מתבצעת על נייר אמתי, או באמצעות כלי טכנולוגי (למשל צ'אט, לוח padlet, פורום ב-Moodle). בשיעור הבא, חזרו על נקודה או שתיים שצוינו כפחות ברורות. הפעילות מאפשרת לסטודנטים לחשוב באופן אקטיבי על מה שלמדו, ולתת פידבק על נושאים לא מובנים.

מתי? רלוונטי בכיתות קטנות כבסיס להתייחסות והמשך דיון, ובכיתות גדולות למיפוי ההבנה.

שרשרת פתקיות (Chain notes)

כתבו שאלה אחת בנושא ספציפי על גבי מעטפה. בקשו מהסטודנטים לכתוב תשובה לשאלה על פתק, ולהכניסו למעטפה. עברו על תשובות הסטודנטים, חפשו דפוסים, ודונו עליהם עם הסטודנטים. מאחר והפעילות אנונימית, היא מעודדת פידבק פתוח והשתתפות. ניתן לביצוע גם באמצעות כלי טכנולוגי לשיתוף קהל (למשל 'ענן מילים' בכלים דוגמת Mentimeter או לוחות שיתופיים כמו Padlet).

מתי? כאשר נרצה שכל הסטודנטים יגיבו. מסייע להציף אי-הבנות, לבטא מגמות מרכזיות ולנהל דיון על התשובות שהתקבלו.

שכתוב מכוון (Directed paraphrasing)

בקשו מהסטודנטים לכתוב מה למדו בשיעור, כפי שהם יסבירו זאת לילד, או לעולה חדש. ההזדמנות להסביר קונספט בצורה פשוטה, עוזרת להטמעת הלמידה. ניתן לבצע באופן דיגיטלי תוך שימוש במיקרופון ו/או צ'אט.

מתי? כאשר נרצה לוודא הבנה של קונספט מורכב.

כרטיסיות יישום (Application cards)

בקשו מהסטודנטים לכתוב יישומים מהעולם האמתי לתיאוריה או עיקרון שזה עתה למדו. בחרו מספר דוגמאות והציגו אותן בכיתה.

מתי? לעידוד המשך חשיבה ויישום של העקרונות התאורטיים, כאשר נרצה לאפשר לסטודנטים לבטא את הידע המוקדם שלהם והשונות ביניהם, או כחלופה להצגת מגוון יישומים בשיעור או בלמידה עצמאית.

לימוד באמצעות שאלות (Socratic Dialogue)

המרצה מתחיל עם שאלה מתוכננת היטב הדורשת תשובות אישיות מהתלמידים. בעקבות התשובות שלהם, הוא שואל עוד שאלות המשך. שיטה זו מחייבת את התלמידים לנסות לחשוב בעצמם על הנושא וההיבטים השונים שלו. לקריאה נוספת

מתי? כאשר נרצה להעמיק בנושא ולעודד חשיבה ביקורתית.